

na Národopisnou výstavu československou zahrát starou náboženskou hru, jak bývaly předváděny ve 20. letech 19. stol. (Na vzácné pozvání spolek neodpověděl.) Do 1926 20-26 členů. Působil do 1938, poté za anexe k Německu nehrál. Obnovení činnosti 1946 pod hlavičkou Charity, Ta naše písnička česká, U naší kapličky. Dvě představení školní mládež. 1966 DS Podhoran Charleyova teta, Sto dukátů za Juana, Tygří kožich.

INFORMACE pro MČAD Josef Novotný. Rkp. 2001. 1 s. kART: Mistopis okresu zprac. Václav Votoček. Rkp. 1998-2000. kART.

CČAD, s. 33; DČD I, s. 331; II, s. 298, 290.

MAPKA sousedského divadla Horního Pojizeří viz ÚVOD, Bibliografie prací s regionálním okruhem informací.

Ron; Tábořský, s. 386; Vondráček I, s. 182; II, s. 149; 1956 I, s. 486, 505; 1957 II, s. 270.

SKRBEK, J.: Dějiny divadla v Jablonci nad Jizerou. Rkp. s. a. kART. PC ART.

 1971-1972 LS Parnasie při střediskové knihovně několik představení, 1980 Kašpárek a jeho veselé vánoce.

JABLONEC NAD NISOU, viz též JABLONECKÉ PASEKY, KOKONÍN, MŠENO NAD NISOU, PROSEČ NAD NISOU, RÝNOVICE, o. Jablonec nad Nisou

1870 v převážně německém prostředí zal. *Česká beseda* a s ní 1871 počátky českého ODi, Mlynář a jeho dítě. Vedle knihovny a společenských besed ODi hl. prostředkem k soustředování českého života. Hrál se v hostincích Grosswardein, Jaegerhorn, Zur Bastei. 1875 získali sál u Bergmanů, jeviště zvětšeno, převážně Tyl a Klicpera. Prvními ochotníky úředníci německých firem, mezi návštěvníky i němečtí občané hovořící česky. Shoda národností až do 1881, kdy Němci podníceny národnostní různice. Překážky pro Českou besedu ze strany německého úřednictva, 1881 činnost zastavena. České divadlo skomíralo pro nedostatek místnosti až do 1890, kdy se hrálo v Kabeláčově domě. 1891(?) znovu zah., 1895 další úpadek odchodem funkcionářů. 1900 100. představení, Jedenácté přikázání. Využití budovy nového divadla (1907) nepřicházelo v úvahu, bylo jen německé. Hráli ve vinárně B. Seidla v Mozartově ulici, U Bergmanů v Soukenné ulici, Na Staré střelnici pod nemocnicí, Na Baště. 1908 DrO Besedy jako *DrO sdružených národních spolků*. 1909 ODi v novém Nd (budova České besedy) vlastní jeviště (stavba v podstatě zaplacená z výtěžků představení). Značná aktivita DS, 1912 např. 28 premiér. 250. premiérou 1913 Lucerna. Během války 1914-1918 činnost ochromena odvody mužů, ale DS hráli dále. 1916-1918 činnost České besedy úředně zakázána.

1918 vznikem ČSR činnost českých ochotníků dostala významný impulz. 1921 úspěšné provedení V studni, zal. *Dělnické divadlo*. 1919-1938 DS DTJ Svatopluk Čech, vlastnil divadlo v přírodě. Hráli též 1920-1938(?) DS NJS J. K. Tyl, 1921-1938 DrO Československé mládeže socialistické, 1921-1938 žáci obecné a měšťanské školy, 1922 DrO Národního domu, člen ÚMDOČ, 1922-1923 DrO Volné myšlenky, 1923-1938 studenti Obchodní akademie, 1924-1938 Sokol, 1925 Česká živnostenská škola pokračovací, SDDOČ 1930, sídlo obvodu, 1932 národní socialisté, ÚMŠ, 1932-1938 dorost ŽOS, 1933 DrO Církve československé, 1934 Dorost odboru OPM, 1936 Dívčí škola. První české představení v div. budově 1936 Zlatá nit, kterou předtím několikrát reprízovali v Nd. V divadle 2x i pro žáky německých škol. SDO J. K. Tyl, 1938 členem ÚMDOČ, členů 38, 3 představení. 1938-1945 anexe k Německu, činnost všech DS přerušena.

1945 zah. provoz v budově divadla (od 1948 název Divadlo J. Fučíka) Večerem ruské hudby a poezie DS Mladá Boleslav. Pravidelně zde hrál místní profes. Svobodný kolektiv (Stroupežnický, Nedbal, Šalda), který se rozpadl se vznikem stálého divadla v Liberci, po něm zde účinkoval až do 50. let profes.

362 / Městské divadlo, arch. F. Fellner & H. Helmer, 1906-1907.

soubor operetní, po jeho rozpadu zde často jh. pražská i mimopražská divadla. Divadlo místem pro koncertní život, pořádaly se zde slavnostní pořady, div. NP, mezikrajové přehlídky amatérské tvorby. Od 1946 činný také DS J. K. Tyl, uváděl 5-7 premiér ročně, hl. české a sovětské autory, 1948 si vybudoval v získaném hostinci zkušebnu, dvě klubovní místnosti a malé jeviště. Později zal. *soubor mladých při DS Tyl*. Další soubory činné ve 40. letech: *DrO Katolické charity*, *DrO KSČ*. Přes časté hostování profes. umělců (h. Pešek, r. E. Frejková) DS J. K. Tyl profesionální scénu nesuploval, ale hledal vlastní cestu a tvář. Účastnil se řady festivalů a v 60. a 70. letech patřil k umělecky výrazným amatérským DS v kraji. V Jablonexu od 1953 ochotnický soubor německých občanů, hrál německy, vedle estrád a koncertů hlavně činohra, mj. Loupežníci, Na dně, večer Hanse Sachse, Vojcek, autoři dále Anzengruber, Hauptmann. 1956 DS *Jablonecké bižuterie* Děvče z předměstí (Piskáček), 1957 jako DS ZK Jablonecké sklárny, 1958 DS ZK Jablonex Lidé na Dangaardu (Nexö), účast na 4. NP. 1958 DS Sever ZK *Autobrzdy* Společný byt (Dobřičanin), zájezdy. 1958 DS J. K. Tyl OV Odborového svazu zaměstnanců ve školství Jegor Bulychov a ti druzí, Tři zlí kmotři (Kozík), Dundo Maroje (Držić), jh. Lad. Pešek, též jh. 1959 v Revizorovi, účast na kraj. přehlídce v Jablonci. Hrál se v Nd, DD, Myslivně, v přírodním divadle mezi Jabloncem a Prosečí. 60.-80. léta DDS i *recitační soubor LDO LŠU*, ved. Jana Vobrubová, jedna ze zakladatelských osobností moderní české dramatické výchovy, v 1. pol. 60. let se podílela na ustavení LDO LŠU; lektorka seminářů a dílen dramatické výchovy. 1992 DDS, DS Jablonex, DS J. K. Tyl. Další DS činné v místě: *Tvořivě-dramatický soubor Ansámbl*, DS *Flogiston* při SVVŠ, DS Sever, *Nové divadlo*, *Divadlo AB*, DK 652, DS ZK *Kovozpracujících závodů*, *Divadlo hudby ZK Plastimat*. V místě div. přehlídky. Např. 1968-1997 okr. přehlídky dětských recitátorů, div. a loutkářských kolektivů. DS *Brčál*, 2000 Jak se stal Rumcajs loupežníkem. DS *Vichr z hor*, *Kočovná divadelní společnost Kleiho Petra*. DS KraKr gymnázia 2000 Posel světla (Svěrák, Smoljak), ved. Krajina, Král.

1966 JH - DS Tyl, Robert - Duvivier - Jeanson - Kohout: Marie Octobre

1969 JH - DS Tyl, Jonson: Lišák aneb Komedie bez lásky

1987 NP RSDH - DS Tyl, Šukšín: Ctihodní nebožtíci

INFORMACE pro MČAD: Mistopis okresu zprac. Jan Strnad. Rkp. 1998. PC ART.

BČAD, č. 966; CČAD, s. 111, 191, 216, 218, 224, 263.

Burian, s. 198; Hilmera, s. 206; Javorin, s. 76; Ladecký, s. 126-127;

Stoletá tradice I, s. 19; Tábořský, s. 457-461.

DOUBA, Adin: V Jablonci včera, dnes a zítra. AS 1971, č. 11, s. 6-7. kART.

JEČNÝ, Alfred: 100 let ochotnického divadla v Jablonci nad Nisou. AS 1971, č. 11, s. 2-4. kART.

KULICHOVÁ, Marie - HRUŠKA, Miloš: 80 let jabloneckého divadla. Jablonec nad Nisou, Kulturní a společenské středisko 1987. 9 s. kART.